

Predicting social media addiction in adolescent student based on depression and narcissistic personality considering the mediating role of self-disclosure

پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان بر اساس افسردگی و شخصیت خودشیفته با در نظر گرفتن نقش میانجیگری خودافشایی

Haydeh Haeri, Ph.D student

Faculty of Psychology, Roodehen Branch, Islamic Azad University, Roodehen, Iran.

Simin Bashardoust, Ph.D.

Assistant Professor, Faculty of Romance Studies, Roodehen Branch, Islamic Azad University, Roodehen, Iran.

Haideh Saberi, Ph.D.

Assistant Professor, Faculty of Romance Studies, Roodehen Branch, Islamic Azad University, Roodehen, Iran.

هایده حائری

دانشجوی دکترای تخصصی، دانشکده روان‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

سیمین بشردوست*

استادیار دانشکده روان‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

هایده صابری

استادیار دانشکده روان‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

Abstract

The aim of this study was to predict social media addiction in adolescent student based on depression and narcissistic personality by considering the mediating role of self-disclosure. The study was descriptive and correlational design and from the sample of correlation schemes and the statistical population included all male and female high school students in Tehran, from which 300 students were selected using multi-stage cluster method. Data were obtained through questionnaires of Social Network Orientation and Use (Momeni and Taghilo, 2016), Beck Depression Inventory (1978), Narcissistic Personality (Raskin & Terry, 1988) and Virtual Self-Disclosure (Chelon, 1978). Data were analyzed by multivariate regression analysis in SPSS-20 statistical software. The findings showed that there is a significant effect between depression, narcissistic personality and self-disclosure with social media addiction ($p=0/01$). Also, the proposed model had a good fit ($\chi^2/df=3/09$, CFI=0/971, AGFI=0/926, GFI=0/973, RMSEA=0/083) and the results support the mediating role of self-disclosure in relation to narcissistic personality and self-disclosure and social media addiction.

Keywords: social media addiction, depression, narcissistic personality, self-disclosure, Adolescent student

چکیده

هدف این پژوهش پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوانان بر اساس افسردگی و شخصیت خودشیفته با در نظر گرفتن نقش میانجی‌گر خودافشایی بود. روش پژوهش، توصیفی و از نمونه طرح‌های همبستگی و جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان نوجوان دختر و پسر دوره دوم دبیرستان شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود که از بین آن‌ها با استفاده از روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۳۰۰ دانش‌آموز نوجوان انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های گرایش و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (Momeni and Taghilo, 2016)، افسردگی بک (Beck Depression Inventory, 1978)، شخصیت خودشیفته (Raskin & Terry, 1988) و خودافشایی مجازی (Chelon, 1978) جمع‌آوری و با روش تحلیل رگرسیون چندمتغیره در نرم‌افزار آماری SPSS20 تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد که تأثیر معناداری بین افسردگی، شخصیت خودشیفته و خودافشایی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی وجود دارد ($p=0/01$). همچنین مدل پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار بوده و نتایج از نقش میانجیگری خودافشایی در تأثیر شخصیت خودشیفته و خودافشایی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی حمایت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، افسردگی، شخصیت خودشیفته، خودافشایی، دانش‌آموزان نوجوان.

* نویسنده مسئول: s.bashardoust@riau.ac.ir

پذیرش: ۹۹/۰۷/۲۷

وصول: ۹۹/۰۴/۱۴

مقدمه

برگرفته از یک انگیزه غیرقابل کنترل برای ورود به یا استفاده از رسانه اجتماعی و اختصاص دادن زمان و تلاش بسیار زیاد برای رسانه اجتماعی که دیگر حیطه‌های زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Andreassen & Pallesen, 2014).

اگرچه جوانان سنین ۱۸ تا ۲۴ ساله کاربران اصلی شبکه‌های اجتماعی هستند، اما کودکان و نوجوانان به‌طور فزاینده‌ای فناوری‌های جدید را در زندگی روزمره خود وارد کرده‌اند (Leung & Zhang, 2017). نوجوانی به‌ویژه یک دوره آسیب‌پذیر از تغییرات است و نوجوانان در نتیجه استفاده روزانه از شبکه اجتماعی، در معرض خطر بروز علائم ناشی از اعتیاد قرار دارند (Kuss & Griths, 2017) و پژوهش‌های اخیر شیوع ۴ درصدی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در بین نوجوان برآورد کرده‌اند (Bányai, Zsila, Király, Maraz, Elekes & et al, 2017).

در نوجوانی خروج از وابستگی به والدین موجب افزایش تنهایی و کاهش نظارت می‌شود. مشکلات همسالان بیشتر به این فشار و رنجش اضافه می‌شود. تنش ناشی از روابط خصوصی، تغییرات بدنی و احساسات ناپایدار خود می‌تواند به احساس ناامیدی و عدم حمایت منجر شود (Stuart & Laraia, 2001). افسردگی (Depression) به‌عنوان احساسی از غم و اندوه و ناامیدی با کاهش علاقه در میان مردم به‌خصوص نوجوانان و جوانان است که می‌تواند بر جنبه‌های مختلف زیستی، روانی، الگوهای رفتاری و ادراکی نوجوانان تأثیر گذاشته و موجب کاهش بهره‌وری تحصیلی، خلاقیت، بی‌تفاوتی و اختلال خواب شود (کریمی، ۱۳۸۹). میزان افسردگی در بین نوجوانان بسیار بالا است (Cairns, Yap, Pilkington, & Jorm, 2014) و شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد نشانگان افسردگی در نوجوانی می‌تواند افسردگی در بزرگسالی را پیش‌بینی کند (Pine, Cohen, Cohen, & Brook, 1999). نتایج تحقیقات صورت گرفته حاکی از وجود رابطه دوسویه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی (Vidal, Lhaksampa, Miller & Platt, 2020) و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و مجازی (Haand & Shuwang, 2020; Wang, Wang, Wu, Xie, Wang & et Mo, Lau, Su, Zhang & et al, 2018, al, 2018; Li

در عصر حاضر، شبکه‌های اجتماعی مجازی (Virtual social networks)، نقش بسیار مهمی در روابط مردم سرتاسر جهان ایفا می‌کنند؛ به‌گونه‌ای که به جزئی جدایی‌ناپذیر از زندگی بیشتر مردم تبدیل شده‌اند. چولیز و مارکو (Chóliz & Marco, 2012) بیان می‌کنند که شبکه‌های اجتماعی، ابزارهایی هستند که بیشتر توسط نوجوانان و جوانان مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ چراکه آن‌ها از این طریق می‌توانند دایره دوستان خود را گسترش دهند و با برقراری ارتباط با دیگران، تجربیات و اطلاعاتشان را به اشتراک بگذارند. این ویژگی‌ها، شبکه‌های اجتماعی را به‌عنوان ابزاری ضروری برقراری تعاملات تبدیل کرده است؛ جایی که کاربران می‌توانند صفحه شخصی داشته باشند، پروفایلی به‌منظور بارگذاری عکس‌ها ایجاد کنند، در مورد خودشان و مخاطبین نظر دهند و در مورد منافع و علائقشان صحبت کنند و تجربیات و اطلاعاتشان را به اشتراک بگذارند (Carbonell, 2014). تعداد کاربران سایت‌های شبکه‌ای اجتماعی در سراسر جهان در سال ۲۰۱۷ حدود ۲/۴۶ میلیارد نفر بوده است و برآورد می‌شود که تا پایان سال ۲۰۲۱ حدود ۳/۰۹ میلیارد کاربر شبکه‌های اجتماعی در سراسر جهان وجود داشته باشد (Statista, 2020). اگرچه شبکه‌های اجتماعی مزایای بسیاری را برای کاربران خود به همراه داشته است اما نگرانی‌هایی در مورد پیامدهای نامطلوب احتمالی استفاده مکرر از شبکه‌های اجتماعی مطرح شده است (Muller, Dreier, Beutel, Duven, Giralt, et al, 2016). استفاده و زمان بیش‌ازحد نقش تعیین‌کننده‌ای در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ایفا می‌کند (Brailovskaia, Margraf, Köllner, 2019). استفاده اجباری و بیش‌ازحد شبکه‌های اجتماعی آنلاین به‌عنوان یک اعتیاد رفتاری مفهوم‌سازی شده است (Andreassen & Pallesen, 2014)؛ هرچند که به‌طور رسمی در کتابچه‌های پزشکی به رسمیت شناخته و یا گنجانده نشده است (American Psychiatric Association, 2013). چنین استفاده بیش‌ازحد و اجباری با استفاده از مدل‌های عمومی اعتیاد توضیح داده (Griffiths, 2005) و این‌گونه تعریف شده است: "نگرانی بیش‌ازحد بودن در مورد رسانه اجتماعی که

پرخاشگری، شرم و احساس حقارت توصیف می‌شود (Czarna, Dufner and Clifton, 2014). ویژگی خودمحور "خود" در شبکه‌های اجتماعی علت استفاده افراطی از آن‌ها توسط افراد می‌شود (Sussman, Leventhal, Bluthenthal, Freimuth, Forste, et al, 2011). پژوهش لنگ (Leung, 2013) نشان داده است که خودشیفتگی رابطه مثبتی با تعاملات اجتماعی آنلاین و رفتارهای خودارتقایی دارد. به‌نحوی که افراد دارای این ویژگی شخصیتی تعداد دوستان آنلاین بیشتر و عکس و پست‌های بیشتری را در اینترنت بارگذاری می‌کنند (Ong, Ang, Ho, Lim, Goh & et al, 2011). همچنین، بین خودشیفتگی و استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی رابطه وجود دارد (Casale & Vanessa, 2020). تحقیقات نشان می‌دهد که نوجوانان خودشیفته بیشتر تمایل دارند از سایت‌های ارتباط جمعی مانند فیس‌بوک استفاده کنند؛ زیرا چنین سایت‌هایی، کاربران را قادر می‌سازد پروفایل‌های قابل مشاهده ایجاد کنند که به خودارتقایی ایده‌آل‌گرایانه در محیط‌های مجازی امکان می‌دهد (Hussain & Pontes, 2018).

یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه داشته باشد، خودافشاگری مجازی (Virtual self-disclosure) است (Kanwal, Pitafi, Akhtar & Irfan, 2019). خودافشاگری عمل آشکار کردن اطلاعات فردی به دیگران است (Derlega, Metts, Petronio & Margulis, 1993) و رشد فهم متقابل، صمیمیت و اعتماد در روابط بین‌فردی را تسهیل می‌کند (Varnali & Toker, 2015). هرگونه اطلاعات شخصی که می‌تواند به‌طور منظم بررسی شود، به‌روزرسانی کردن پست‌ها و عکس‌ها با استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به‌عنوان خودافشاگری تلقی شود (Chen, et al, 2019). تعاملات در شبکه‌های اجتماعی آنلاین به خاطر ماهیت ناشناس ماندن و کمتر حضور فیزیکی داشتن باعث می‌شود که افراد همه اطلاعات مهم را در این شبکه‌ها را افشا کنند (Chen et al, 2019). به اشتراک گذاشتن بخش‌هایی از زندگی باعث می‌شود که دیگران فرد را دوست داشته باشند (Collins & Miller, 1994) و خودافشاگری بیشتر منجر به علاقه بیشتر به شریک گفت‌وگو، افزایش

افسردگی در نوجوانان دارد (Vidal, Lhaksampa, Miller & Platt, 2020). بدین معنا که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با افزایش میزان افسردگی همراه است. اوربست، وگمن، استود، برند و کامارو (Oberst, Wegmann, Stodt, Brand, & Chamarro, 2017) در پژوهشی نشان دادند که احتمالاً احساس افسردگی در دختران و اضطراب در پسران، برانگیزاننده مشغولیت بیشتر با شبکه‌های اجتماعی است. مدت زمان صرف شده در اینترنت و در شبکه‌های اجتماعی در بین نوجوانان افسرده بیشتر است و این نوجوانان به‌طور معناداری سطوح بالایی از افشاگری، بی‌لذتی، بی‌ارزشی، گناه، از دست دادن تمرکز، تحریک‌پذیری و افکار خودکشی را در شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهند (Gözde Akkın, Gürbüz, Demir, Gökalp Özcan, Tayyib Kadak, Çağrı Poyraz, & 2016). همچنین؛ افراد یا مشکلات روانی ادراک ضعیف‌تری از شایستگی اجتماعی‌شان را دارند و تعاملات آنلاین را کمتر از تعاملات رودررو تهدیدکننده برداشت می‌کنند (Caplan, 2003). میزان افسردگی، اضطراب و مدت زمان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با میزان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و اینستاگرام رابطه مستقیم دارد (Ismaili, Rad & Ahmadi, 2019; Donnelly & Kuss, 2016) و هر چه میزان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی افزایش پیدا کند، میزان رضایت از زندگی کاهش می‌یابد (Ismaili Rad & Ahmadi, 2019).

در بین پیش‌بینی‌کننده‌های اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، خودشیفتگی نقش مهمی را دارد. خودشیفتگی (Narcissism) اختلالی است که به‌گرایش‌های نیاز به تحسین و تأیید مربوط می‌شود. هنگامی که فرد به دلیل رفتار انعطاف‌ناپذیر یا عدم نظم ذهنی در مدیریت این گرایش‌ها به شکلی مؤثر و مفید شکست می‌خورد، به پیامدهای روان‌شناختی منفی دچار می‌شود (Ogrodniczuk, 2013). خودشیفتگی خودبزرگ‌بین نوعی از خودشیفتگی است که به‌عنوان نمونه نمادین خودشیفتگی شناخته شده است که با صفاتی همچون داشتن تصویر مثبتی از خود در زمینه مهارت‌ها و قدرت، نمایشگری، احساس محق بودن، بهره‌کشی از دیگران (Stoeber, Sherry, & Nealis, 2015)، فقدان همدلی، اجتناب اجتماعی،

بین آن‌ها با استفاده از روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۳۰۰ دانش‌آموز انتخاب شدند. به این صورت که از ۲۲ منطقه تهران، ۵ منطقه مشخص و از هر منطقه دو مدرسه (یک مدرسه دخترانه و یک پسرانه) انتخاب شد. سپس از هر مدرسه یک کلاس (پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم) به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در پایان ۱۵۲ دانش‌آموز دختر و ۱۴۸ دانش‌آموز پسر در این پژوهش شرکت کردند.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه گرایش و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی: پرسشنامه گرایش و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط مؤمنی و تقی‌لو (۲۰۱۶) در ۱۸ گویه طراحی شد که در یک طیف ۵ درجه‌ای کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) گرایش به استفاده از شبکه‌های اجتماعی را می‌سنجید. همچنین مؤمنی و تقی‌لو ساختار عاملی این پرسشنامه را با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی ارزیابی و نشان دادند که در مجموع ۷ گویه از ۱۸ گویه از قابلیت لازم برای سنجش متغیر گرایش به استفاده از شبکه‌های اجتماعی برخوردار نیستند. آن‌ها همسانی درونی پرسشنامه ۱۱ گویه‌ای را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و ضریب همبستگی حاصل از باز آزمایی (با فاصله زمانی دو هفته) را ۰/۶۳ گزارش نمودند. آلفای کرونباخ پرسشنامه در این پژوهش ۰/۷۳ به دست آمد. دو نمونه از سؤالات پرسشنامه عبارت‌اند از: ۱- هر روز مقدار زیادی از وقت خود را صرف شبکه‌های اجتماعی می‌کنم. ۲- شبکه‌های اجتماعی را بخشی از زندگی روزمره خود می‌دانم.

پرسشنامه افسردگی بک (Beck depression inventory-II): پرسشنامه افسردگی بک، نسخه جدید یک مقیاس ۲۱ آیتمی خودگزارش‌دهی برای سنجش افسردگی در بزرگسالان و نوجوانان ۱۳ سال به بالا است. این مقیاس برای اولین بار در سال ۱۹۶۱ توسط بک و همکاران تدوین شد و در سال ۱۹۷۱ مورد تجدیدنظر قرار گرفت و در سال ۱۹۷۸ منتشر گردید (Marnat, 2007). ماده‌های آزمون در مجموع از ۲۱ ماده مرتبط با نشانه‌های مختلف تشکیل می‌شود که آزمودنی‌ها باید روی یک مقیاس چهاردرجه‌ای از ۰ تا ۳ به

احساس نزدیکی و لذت عمیق‌تر از مکالمه می‌شود (Sprecher et al., 2013). شواهد تحقیقاتی نشان می‌دهد که افراد دارای اضطراب بالا اطلاعات کمتری از خود در شبکه‌های اجتماعی افشا می‌کنند (Chen, Hu, Shu & Chen, 2018).

در مجموع و با توجه به افزایش ورود تلفن‌های همراه هوشمند و دسترسی آسان به شبکه‌های اینترنتی و به تبع آن کم‌رنگ شدن ارتباطات بین‌فردی حضوری و صرف زمان‌های غیرکنترل شده، در راستای شناسایی عوامل مؤثر در چنین شرایطی، این پژوهش با هدف پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان بر اساس افسردگی و شخصیت خودشیفته با در نظر گرفتن نقش میانجیگر خودافشایی انجام پذیرفت. فرضیه‌های پژوهش عبارت بودند از:

فرضیه اول: شخصیت خودشیفته به صورت معنادار اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در دانش‌آموزان نوجوان پیش‌بینی می‌کند.

فرضیه دوم: افسردگی به صورت معنادار اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در دانش‌آموزان نوجوان پیش‌بینی می‌کند.

فرضیه سوم: خودافشایی به صورت معنادار اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در دانش‌آموزان نوجوان پیش‌بینی می‌کند.

فرضیه چهارم: خودافشایی بر رابطه بین شخصیت خودشیفته و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان تأثیر دارد.

فرضیه پنجم: خودافشایی بر رابطه بین افسردگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان تأثیر دارد.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: روش پژوهش، توصیفی از نمونه طرح‌های همبستگی و از طریق الگویابی معادلات ساختاری (SEM) بررسی شد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم دبیرستان شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود که از

خودشیفته، به منظور سنجش ویژگی‌های مرتبط با شخصیت خودشیفته توسط راسکین و تری (Raskin & Terry, 1988) ساخته شده است و شامل ۷ خرده‌مقیاس اقتدار، خودنمایی، برتری‌جویی، بهره‌کشی، محق‌بودن، خودبستگی و خودبینی است. سؤالات از ۰ تا ۱ نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ۰ نشان‌دهنده فقدان نشانه و نمره ۱ بیانگر وجود نشانه خودشیفتگی است. در نتیجه دامنه نمرات از ۰ تا ۴۰ است که نمرات بالاتر نشان‌دهنده خودشیفتگی بیشتر است. میانگین نمره برای جامعه کلی ۱۲ الی ۱۵ است. نمره میانگین برای افراد مشهور ۱۷ الی ۱۸ است و نمرات بالاتر از ۲۰ جنبه خودشیفتگی شخصیت فرد را نشان می‌دهند. در پژوهش زینی‌حسنوند، جوانمرد و گودرزی (Zeini Hasanvand, Javanmard & Goodarzi, 2015) ضریب اعتبار بازآزمایی، ضریب همبستگی در تعیین اعتبار تصنیفی و ضریب آلفای کرونباخ در سنجش همسانی درونی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۲ و ۰/۶۵- گزارش شد و ضریب همبستگی بین نمرات سیاهه شخصیت خودشیفته راسکین و سیاهه بالینی چندمحوری شخصیت خودشیفته میلون برابر با ۰/۸۲ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس بک در این پژوهش ۰/۷۳ به دست آمد. دو نمونه از سؤالات این پرسشنامه عبارت‌اند از: ۱- الف) استعدادی ذاتی برای اثر گذاشتن بر مردم دارم. ب) من تأثیر چندانی بر دیگران ندارم. ۲- الف) تصور حکومت بر دنیا مرا از جهنمی که خواهم ساخت می‌ترساند. ب) اگر بر جهان حکمرانی کنم، بهتر از وضع فعلی خواهد شد.

پرسشنامه خودافشایی مجازی (Virtual self-Disclosure Questionnaire)

(Chelon, 1978) ساخته شده است و دارای ۶ سؤال است. (به نقل از هریس، درسیج، میتال، ۱۹۹۹). سؤالات پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت شش‌درجه‌ای (خیلی زیاد نمره ۶، زیاد نمره ۵، متوسط نمره ۴، کم نمره ۳، خیلی کم نمره ۲، به‌هیچ‌وجه نمره ۱) نمره‌گذاری می‌شوند. هریس، درسیج، میتال (۱۹۹۹) روایی محتوایی پرسشنامه را مطلوب گزارش کرده‌اند. اسلامی نسب (۱۳۹۵) پایایی پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به دست آورده است. ضریب آلفای

آن پاسخ دهند. ۲ ماده از آن به عاطفه، ۱۱ ماده به شناخت، ۲ ماده به رفتارهای آشکار، ۵ ماده به نشانه‌های جسمانی و ۱ ماده به نشانه‌شناسی میان فردی اختصاص یافته است. به این ترتیب این مقیاس، درجات مختلف افسردگی را از خفیف تا بسیار شدید تعیین می‌کند و دامنه نمرات آن از حداقل ۰ تا حداکثر ۶۳ است. نمرات ۰ تا ۱۳ نشان‌دهنده هیچ یا کمترین افسردگی، نمرات ۱۴ تا ۱۹ نشان‌دهنده افسردگی خفیف، نمرات ۲۰ تا ۲۸ نشان‌دهنده افسردگی متوسط و نمرات ۲۹ تا ۶۳ نشان‌دهنده افسردگی شدید می‌باشند (Azkhosh, 2009). بک، استر و گاربین (Beck, Steer & Garbin, 1988) با بررسی پژوهش‌هایی که از این ابزار استفاده کرده بودند دریافتند که ضریب اعتبار آن با استفاده از شیوه بازآزمایی، برحسب فاصله بین دفعات اجرا و نیز نوع جمعیت مورد آزمون از ۰/۴۸ تا ۰/۸۶ متغیر بوده است و ضریب اعتبار بازآزمایی آزمون در فاصله یک هفته‌ای را ۰/۹۳ به دست آمده است (Beck, Steer & Brown, 1996). همچنین، پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شده است (Petrovic, Perovic, Lazovic & Pantic, 2016). میانگین همبستگی مقیاس افسردگی بک با مقیاس درجه‌بندی روان‌پزشکی همیلتون (HRSD)، مقیاس خودسنجی زونگ، مقیاس افسردگی MMPI، مقیاس صفات عاطفی چندگانه افسردگی و SCL-90، بیش از ۰/۶۰ است. تشکری و مهیار (Tashakori & Mahyar, 1994) ضریب پایایی این مقیاس را ۰/۷۸ به دست آوردند. ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس بک در این پژوهش ۰/۸۶ به دست آمد. دو نمونه از سؤالات این مقیاس عبارت‌اند از: ۱- من احساس غمگینی نمی‌کنم، اغلب اوقات احساس غمگینی می‌کنم، من همیشه غمگین هستم، به قدری غمگین یا بی‌نشاطم که تاب تحملش را ندارم و ۲- احساس نمی‌کنم که شخص شکست‌خورده‌ای باشم، بیش از آنچه که باید، شکست‌خورده‌ام، وقتی به گذشته می‌نگرم، شکست‌های زیادی را می‌بینم، احساس می‌کنم که شخص کاملاً شکست‌خورده‌ای هستم.

پرسشنامه شخصیت خودشیفته (The Narcissistic Personality Questionnaire)

پرسشنامه شخصیت (Personality Questionnaire): پرسشنامه شخصیت

دانش‌آموزان ارائه گردید. داده‌ها پس از گردآوری با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM:Structural Equation Modeling) و با استفاده از نرم‌افزار SPSS¹⁹ تحلیل شد.

کرونباخ برای مقیاس خودافشایی در این پژوهش ۰/۷۸ به دست آمد.

روش اجرا و تحلیل داده‌ها

پس از کسب مجوز از آموزش و پرورش شهر تهران و انتخاب مدارس نمونه، در مورد اهداف پژوهش با مدیریت مدارس صحبت شد و پس از کسب اجازه از آن‌ها، پرسشنامه‌ها بین دانش‌آموزان توزیع گردید. در مورد اهداف پژوهش و حفظ رازداری در نتایج به دست آمده، توضیحات لازم به

یافته‌ها پژوهش

در جدول ۱، میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی بین متغیرها گزارش شده است.

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق	M	SD	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱. شخصیت خودشیفته-اقتدار	۳/۴۲	۱/۹۳	-									
۲. شخصیت خودشیفته-خودنمایی	۲/۲۴	۱/۴۹	۰/۵۳ ^{***}	-								
۳. شخصیت خودشیفته-برتری طلبی	۲/۱۹	۱/۴۲	۰/۵۶ ^{***}	۰/۴۹ ^{***}	-							
۴. شخصیت خودشیفته-محق بودن	۲/۴۴	۱/۴۰	۰/۴۱ ^{***}	۰/۴۰ ^{***}	۰/۵۶ ^{***}	-						
۵. شخصیت خودشیفته-بهره‌کشی	۱/۸۰	۱/۰۶	۰/۳۱ ^{***}	۰/۳۶ ^{***}	۰/۳۹ ^{***}	۰/۳۱ ^{***}	-					
۶. شخصیت خودشیفته-خودبستگی	۲/۶۱	۱/۳۰	۰/۳۴ ^{***}	۰/۲۹ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۳۷ ^{***}	۰/۵۹ ^{***}	-				
۷. شخصیت خودشیفته-غرور	۱/۷۹	۰/۹۲	۰/۲۶ ^{***}	۰/۲۲ ^{***}	۰/۲۰ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۵۸ ^{***}	-				
۸. افسردگی	۲۱/۸۷	۸/۱۱	۰/۱۲ [*]	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۱۳ [*]	۰/۰۶	۰/۲۴ ^{***}	۰/۱۲ [*]	-		
۹. خودافشایی	۲۲/۰۶	۵/۱۴	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۲۴ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۳۰ ^{***}	۰/۳۴ ^{***}	۰/۳۱ ^{***}	-۰/۰۷	-	
۱۰. اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۳۷/۰۸	۷/۳۴	۰/۲۶ ^{***}	۰/۳۲ ^{***}	۰/۱۸ ^{***}	۰/۲۹ ^{***}	۰/۲۸ ^{***}	۰/۲۹ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۲۶ ^{***}	۰/۳۸ ^{***}	-

نکته: M؛ میانگین، SD؛ انحراف استاندارد *P < ۰/۰۵، **P < ۰/۰۱

برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از کشیدگی و چولگی استفاده شد که مقادیر کشیدگی و چولگی همه متغیرها در محدوده ± ۲ بوده و بنابراین نرمال بودن رد نمی‌شود. همچنین مفروضه همخطی بودن نیز در بین داده‌های این پژوهش رد نمی‌شود؛ زیرا مقادیر ضریب تحمل همه

جدول ۱ نشان می‌دهد که همه مؤلفه‌های شخصیت خودشیفته به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی همبسته‌اند. همچنین افسردگی و خودافشایی به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی همبسته بودند.

گرایش به شخصیت خودشیفته تنها متغیر مکنون مدل این پژوهش است که فرض شده به وسیله نشانگرهای اقتدار، خودنمایی، برتری‌طلبی، محق‌بودن، بهره‌کشی، خودبسندگی و غرور سنجیده می‌شود. چگونگی برازش مدل اندازه‌گیری پژوهش به وسیله تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار AMOS^{24.0} و برآورد بیشینه احتمال (ML) مورد ارزیابی قرار گرفت. جدول ۲ شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری را نشان می‌دهد.

متغیرهای پیش‌بین بزرگ‌تر از ۰/۱ و مقادیر عامل تورم واریانس برای هر یک از آن‌ها کوچک‌تر از ۱۰ بود. لازم به اشاره است که به منظور ارزیابی برقراری یا عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های چند متغیری، اطلاعات مربوط به «فاصله مهلبویس» (Mahalanobis distance (D)) تحلیل و نتایج نشان داد مقادیر چولگی و کشیدگی مربوط به نمرات فاصله مهلبویس به ترتیب برابر با ۰/۸۲ و ۰/۶۷ است. این مقادیر بیانگر برقراری مفروضه رد نشدن توزیع داده‌های چند متغیری است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

نقطه برش (نقاط برش بر اساس دیدگاه کلاین ۲۰۱۶)	مدل اصلاح‌شده اندازه‌گیری				مدل اندازه‌گیری اولیه	شاخص‌های برازندگی
	اصلاح چهارم	اصلاح سوم	اصلاح دوم	اصلاح اول		
-	۳۰/۹۰	۴۴/۳۸	۹۶/۶۹	۱۲۷/۲۵	۱۹۳/۴۲	مجذور کای
-	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	درجه آزادی مدل
کمتر از ۳	۳/۰۹	۴/۰۴	۸/۰۶	۹/۷۹	۱۳/۸۲	χ^2/df
۰/۹۰ <	۰/۹۷۳	۰/۹۶۰	۰/۹۱۹	۰/۸۹۵	۰/۸۱۶	GFI
۰/۸۵۰ <	۰/۹۲۶	۰/۸۹۹	۰/۸۱۰	۰/۷۷۴	۰/۶۳۱	AGFI
۰/۹۰ <	۰/۹۷۱	۰/۹۵۴	۰/۸۸۲	۰/۸۴۱	۰/۷۵۱	CFI
۰/۰۸ >	۰/۰۸۳	۰/۱۰۱	۰/۱۵۴	۰/۱۷۲	۰/۲۰۸	RMSEA

جدول ۲ نشان می‌دهد که هیچ یک از شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل عاملی تأییدی از برازش قابل قبول مدل اندازه‌گیری اولیه پژوهش با داده‌های گردآوری شده حمایت نمی‌کند ($\chi^2/df=13/82$, CFI=0/751, GFI=0/631, AGFI=0/816, RMSEA=0/208). به همین دلیل مدل اندازه‌گیری با ایجاد کواریانس بین خطاهای نشانگرهای خودبسندگی و غرور (مرحله اول)، بهره‌کشی و خودبسندگی (مرحله دوم)، بهره‌کشی و غرور (مرحله سوم) و اقتدار و غرور (مرحله چهارم) در چهار مرحله اصلاح و در نهایت شاخص‌های برازندگی به دست آمد که نشان می‌دهد مدل اندازه‌گیری پژوهش با داده‌های گردآوری شده برازش قابل قبول دارد ($\chi^2/df=3/09$, CFI=0/971, GFI=0/926, AGFI=0/973, RMSEA=0/083). گفتنی است که

در مدل اندازه‌گیری بالاترین بار عاملی متعلق به نشانگر برتری‌طلبی ($\beta=0/766$) و پایین‌ترین بار عاملی متعلق به نشانگر غرور ($\beta=0/32$) بود و بنابراین همه نشانگرهای مدل اندازه‌گیری از توان لازم برای اندازه‌گیری متغیر مکنون پژوهش حاضر برخوردار بودند.

در مدل ساختاری این پژوهش فرض شده بود که افسردگی و شخصیت خودشیفته با میانجی‌گری خودافشایی، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در دانش‌آموزان نوجوان پیش‌بینی می‌کند. مدل ساختاری پژوهش با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری مورد آزمون قرار گرفت و شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل نشان داد که مدل ساختاری با داده‌های گردآوری شده برازش قابل قبول دارد (RMSEA=0/083, GFI=0/973, AGFI=0/926, RMSEA=0/083). گفتنی است که

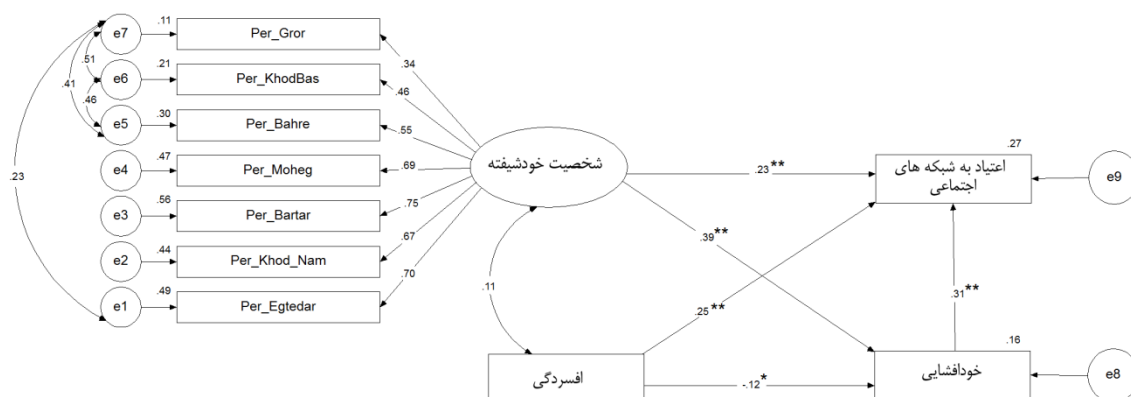
جدول ۴ ضرایب مسیر کل، مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری را نشان می‌دهد. $\chi^2(df=28)=83/72$, $\chi^2/df=2/99$, $CFI=0/942$, $GFI=0/953$, $AGFI=0/900$ و $RMSEA=0/082$.

جدول ۴. ضرایب مسیر کل و مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری

Sig	B	S.E	b	متغیر پیش‌بین	ضرایب مسیر
۰/۰۰۱	۰/۲۱۸	۰/۰۵۰	۰/۱۹۷	افسردگی (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	کل
۰/۰۰۱	۰/۳۵۶	۰/۴۳۳	۱/۹۲۲	شخصیت خودشیفته (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	
۰/۰۰۱	۰/۲۵۴	۰/۰۴۷	۰/۲۳۰	افسردگی (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	مستقیم
۰/۰۰۲	۰/۲۳۴	۰/۴۰۱	۱/۲۶۳	شخصیت خودشیفته (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	
۰/۰۴۹	-۰/۱۱۶	۰/۰۳۹	-۰/۰۷۴	افسردگی (خودافشایی)	غیرمستقیم
۰/۰۰۱	۰/۳۹۲	۰/۲۶۹	۱/۴۸۲	شخصیت خودشیفته (خودافشایی)	
۰/۰۰۱	۰/۳۱۱	۰/۰۸۳	۰/۴۴۵	خودافشایی (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	
۰/۰۴۶	-۰/۰۳۶	۰/۰۱۵	-۰/۰۳۳	افسردگی (خودافشایی) (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	غیرمستقیم
۰/۰۰۱	۰/۱۲۲	۰/۱۶۷	۰/۶۶۰	خودشیفته ← خودافشایی (اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی)	

۰/۰۵ و ضریب مسیر غیرمستقیم بین شخصیت خودشیفته و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($\beta=0/122, P<0/01$) مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. با توجه به نتایج به دست آمده، هر ۵ فرضیه پژوهش تأیید می‌شود. شکل ۱ مدل پژوهش در تبیین روابط بین گرایش به شخصیت خودشیفته، افسردگی، خودافشایی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان را نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج جدول ۴ ضریب مسیر کل بین شخصیت خودشیفته و افسردگی ($\beta=0/356, p<0/01$) و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. همچنین ضریب مسیر بین خودافشایی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود ($\beta=0/311, p<0/01$). در نهایت نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که ضریب مسیر غیرمستقیم بین افسردگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($\beta=-0/036, P<0/05$) منفی و در سطح

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش و ضرایب مسیر متغیرها بر اساس نمره‌های استاندارد

عزت‌نفس را به‌طور منفی تحت تأثیر قرار می‌دهد، تشدید می‌شود (Donnelly & Kuss, 2016). اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌تواند نشخوار ذهنی را پیش‌بینی کند و نشخوار ذهنی رابطه بین اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و افسردگی را تعدیل می‌کند (Wang et al, 2018).

از دیگر یافته‌های پژوهش وجود رابطه مثبت و معنادار بین خودشیفتگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بود که همخوان با پژوهش کاسال و ونسابانچی (Casale & Vanessa Banchi, 2020) بود. در این زمینه می‌توان گفت که شخص خودشیفته روی صمیمیت بین‌فردی، گرمی روابط یا دیگر نتایج مثبت رابطه بلندمدت متمرکز نیست، درحالی‌که هم در آغاز کردن روابط و هم در بهره‌گیری از روابط برای شهرت و موفقیت و قرار گرفتن در شرایط عالی در کوتاه‌مدت بسیار ماهر است (Hughes, Rowe, Batey, & Lee, 2012). مهم‌ترین مدل‌های نظری خودشیفتگی در روان‌شناسی اجتماعی و شخصیت، استفاده از روابط اجتماعی برای تنظیم عزت‌نفس و تصویر خود است (Campbell, Brunell, & Finkel, 2006). آن‌ها اغلب از راهبردهای خودتنظیمی مانند مدیریت روابط و هویت‌سازی استفاده می‌کنند تا خودشان را خاص، مهم و موفق احساس کنند (Bergman, Fearington, Davenport & Bergman, 2011)؛ بنابراین، افراد خودشیفته علاقه زیادی به ایجاد روابط و به‌کارگیری ارتباطات اجتماعی با هدف تقویت خود مانند لاف‌زدن در مورد خود و عملکرد خوب در مکان‌های عمومی دارند (Buffardi & Campbell, 2008) و شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان خاک حاصلخیزی برای ترویج و ارتقای خود و تنظیم عزت‌نفس خودشیفته است؛ به‌عبارت‌دیگر، نمایش عمومی ارتباطات اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی مجازی به افراد امکان می‌دهد شبکه‌ها و تعاملات اجتماعی خود را مشاهده و پیمایش کنند که این امر باعث می‌شود افراد خودشیفته با حفظ تعداد زیادی از دوستی‌های سطحی و موقتی، احساس محبوبیت کنند (Buffardi & Campbell, 2008).

یافته دیگر پژوهش نشان داد خودافشایی به‌صورت معناداری با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان

در شکل ۱ ملاحظه می‌شود که مجموع مجدور همبستگی‌های چندگانه برای متغیر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی برابر با ۰/۲۷ به دست آمده است. این یافته بیانگر آن است که شخصیت خودشیفته، افسردگی و خودافشایی در مجموع ۲۷ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در دانش‌آموزان نوجوان تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس افسردگی و شخصیت خودشیفته با در نظر گرفتن نقش میانجی‌گری خودافشایی در دانش‌آموزان نوجوان بود. نتایج پژوهش حاکی از رابطه مثبت افسردگی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بود. این یافته در راستای پژوهش‌های وانگ و همکاران (Wang & et al, 2018)؛ مو و همکاران (Ismaili Rad & Li et al, 2018)؛ اسمعیلی‌فر و احمدی (Ahmadi, 2019)؛ هند و شاونگ (Haand & Shuwang, 2020)؛ ویدا و همکاران (Vidal et al, 2020) است. در این زمینه می‌توان گفت که داشتن رابطه با دیگران و تعاملات اجتماعی از عوامل مؤثر در سلامت روانی است که در کاربران معتاد، استفاده از اینترنت جایگزینی برای این تعاملات می‌شود که نهایتاً سلامت روانی کاهش می‌یابد. درواقع استفاده از اینترنت، شبکه مجازی از روابط را برای افراد به وجود می‌آورد و با کاهش حمایت‌های اجتماعی و احساس تنهایی سلامت روانی آن‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد (Shahbazirad & Mirderikvand, 2014). سپری کردن مقدار بیشتر زمان در شبکه‌های اجتماعی (برای مثال اینستاگرام) ممکن است منجر به باورهای قوی مبنی بر اینکه افراد دیگر زندگی شادتری را دارند و زندگی عادلانه نیست شود (Donnelly & Kuss, 2016). علاوه بر این، این باور زمانی که کاربران به‌صورت آنلاین به افرادی وصل می‌شوند که شخصاً آن‌ها را نمی‌شناسند و شبکه‌های اجتماعی به‌خصوص اینستاگرام این امکان را فراهم می‌آورد تا کاربران افراد مشهوری را دنبال کنند که زندگی مرفهی دارند و این امر منجر به مقایسه اجتماعی نزولی می‌شود که

نوجوان رابطه دارد. خودافشایی فرایندی است که در آن فرد احساسات، افکار، باورها و نگرش‌های خود را (Vogel & Wester, 2003) با کلمات بیان‌شده و از طریق کانال‌های شفاهی یا کتبی (Kahn & Garrison, 2009) به افراد دیگر منتقل می‌کند. این خودافشایی می‌تواند منجر به همدلی بیشتر دیگران با فرد شود (Turner, Hewstone & Voci, 2007).

ابراز احساسات و افکار تأثیر مثبتی بر سلامت روان و کاهش افسردگی و علائم اضطراب دارد (Kahn & Garrison, 2009). همه شبکه‌های اجتماعی از جمله فیس‌بوک بر اساس به اشتراک گذاشتن اطلاعات شخصی هستند و اغلب اعضایشان را به خودافشایی و خودنمایشی با تشکیل پروفایل‌های شخصی خود و ارسال عکس‌ها و مطالب برگزیده دعوت می‌کنند (Ledbetter, Mazer, DeGroot, Meyer, Mao & et al, 2011). از این رو می‌توانند بستر مناسبی برای افراد دارای تمایلات خودافشایی باشند و منجر به اعتیاد فرد به این شبکه‌ها شوند.

در بررسی روابط غیرمستقیم بین متغیرها مشخص شد که افسردگی از طریق خودافشایی مجازی منجر به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌شود. احساس تنهایی شدید و افسردگی، با اعتیاد به اینترنت مرتبط است. تحقیقات نشان می‌دهد که اعتیاد به اینترنت با افسردگی، اضطراب، تنهایی، کمرویی و حمایت اجتماعی پایین مرتبط است (Kutlu, Savcı, Demir & Aysan, 2016). افرادی که احساس تنهایی شدید می‌کنند و دائم از سوی دیگران طرد می‌شوند، شاید بهترین راه برای آن‌ها برای فرار از واقعیت‌های موجود روی آوردن به دنیای مجازی باشد (Nalwa & Anand, 2003). این احتمال نیز وجود دارد که عزت‌نفس پایین، انگیزه ضعیف، ترس از طرد شدن و نیاز به تأیید به‌عنوان ویژگی‌های مرتبط با اختلال افسردگی به افزایش استفاده از اینترنت کمک کند. چراکه ماهیت ناشناس بودن در تعامل و گفت‌وگو با دیگران در شبکه‌های مجازی به آن‌ها کمک می‌کند که از مشکلات بین‌فردی زندگی واقعی عبور کنند (Young & Rogers, 1998). در واقع افراد افسرده می‌توانند از طریق اینترنت، احساس تنهایی و افسردگی خود را کاهش دهند (Witte,

Frank & Lester, 2007) که در این بین، خودافشایی مجازی نیز می‌تواند علائم تنهایی و افسردگی فرد را کاهش دهد و روابط بین‌فردی و مهارت‌های اجتماعی را نیز بهبود بخشد (Wei, Russell & Zakalik, 2005).

همچنین شخصیت خودشیفته می‌تواند از طریق خودافشایی مجازی منجر به اعتیاد به شبکه‌های مجازی شود. به نظر می‌رسد استفاده از شبکه‌های ارتباط جمعی دو نیاز اساسی اجتماعی را برآورده می‌کند که ممکن است استفاده از اینترنت را در افراد با ویژگی شخصیتی خودشیفته توضیح دهد: نیاز به خود ابرازی از طریق پروفایل‌های آنلاین اجتماعی که با تصاویر، به‌روزرسانی وضعیت‌ها، یادداشت‌های شخصی و غیره مشخص می‌شود و نیاز به تعلق به گروه اجتماعی که به دنبال تأیید مکرر از سوی همسالان خود هستند (Sarabia & Estévez, 2016). در واقع، شبکه‌های اجتماعی به افراد اجازه می‌دهند خود را بهتر از آنچه که هستند ارائه نمایند (Griffiths, 2005) و افراد دارای ویژگی شخصیتی خودشیفتگی به اینکه مورد توجه قرار بگیرند نیاز بیشتری دارند و شبکه‌های اجتماعی فضای مناسبی برای ابراز ویژگی‌ها و ارضای نیازهای آن‌ها فراهم می‌آورد (Bibby, 2008).

یکی از محدودیت‌های این پژوهش انتخاب جامعه آماری به دانش‌آموزان نوجوان شهر تهران بود؛ بنابراین، در تعمیم نتایج یافته‌ها به سایر دانش‌آموزان احتیاط‌های لازم باید در نظر گرفته شود. همچنین امکان بررسی تفاوت‌های جنسیتی بین دانش‌آموزان نوجوان دختر و پسر وجود نداشت. با توجه به اینکه این پژوهش بر روی دانش‌آموزان نوجوان شهر تهران انجام شده است، پیشنهاد می‌شود در جوامع دیگر و با بررسی تفاوت‌های جنسیتی انجام شود. همچنین پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری از نوع طولی و کیفی به منظور سنجش ارتباط مستقیم سلامت روان، افسردگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی صورت پذیرد و پژوهش‌های بعدی بررسی رابطه ارضای نیازهای روان‌شناختی بنیادین و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در چارچوب و بافت رابطه والد-فرزند را نیز مدنظر قرار دهند.

- Cairns, K. E., Yap, M. B. H., Pilkington, P. D., & Jorm, A. F. (2014). Risk and protective factors for depression that adolescents can modify: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Journal of Affective Disorders*, 169, 61–75.
- Campbell, W. K., Brunell, A. B., & Finkel, E. J. (2006). *Narcissism, interpersonal self-regulation, and romantic relationships: An agency model approach*. In K. D. Vohs & E. J. Finkel (Eds.), *Self and relationships: Connecting intrapersonal and interpersonal processes* (pp. 57–83). New York, NY: Guilford Press.
- Caplan, S. E. (2003). Preference for Online Social Interaction a Theory of Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being. *Communication Research*, 30 (6): 625–648.
- Casalea, S., & Banchib, V. (2020). Narcissism and problematic social media use: A systematic literature review. *Addictive Behaviors Reports*, 11.
- Chen, L., Hu, L., Shu, C., & Chen, X. (2019). Adult attachment and self-disclosure on social networking site: A content analysis of Sina Weibo. *Personality and Individual Differences*, 138, 96–105.
- Chóliz, M., & Marco, C. (2012). *Adicción a Internet y redes sociales: tratamien to psicológico*. Madrid: Alianza Editorial.
- Collins, N. L., & Miller, L. C. (1994). Self-disclosure and liking: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 116(3), 457-475.
- Czarna, A.Z., Dufner, M., & Clifton, A.D. (2014). The effects of vulnerable and grandiose narcissism on liking-based and disliking-based centrality in social networks. *Journal of Research in Personality*, 50, 42- 45.
- Derlega, V. J., Metts, S., Petronio, S., & Margulis, S. T. (1993). *Self-disclosure*. Newbury Park, CA: Sage.
- Donnelly, E., & Kuss, D. J. (2016). Depression among users of social networking sites (SNSs): The role of SNS addiction and increased usage. *Journal of Addiction and Preventive Medicine*, 1(2), 1-6.
- Gözde Akkın Gürbüz, H., Demirb, T., Gökalp Özcanc, B., Kadakb, M. T., & Çağrı Poyrazd, B. (2016). منابع
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual for Mental Disorders. 5th ed.* Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Andreassen, C. S., & Pallesen, S. (2014). Social network site addiction – An overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20, 4053–4061.
- Azkhosh, M. (2009). *Psychometric properties of self-differentiation test from the main family in high school girls in Tehran Region 5*. Master Thesis. Tarbiat Moalem University. [Persian].
- Babby, P. A. (2008). Dispositional factors in the use of social networking sites: Findings and implications for social computing research. *Intelligence and Security Informatics*, 392-400.
- Bányai, F., Zsila, Á., Király, O., Maraz, A., Elekes, Z., Gri_ths, M.D., & Demetrovics, Z. (2017). Problematic social media use: Results from a large-scale nationally representative adolescent sample. *PLoS ONE*, 12, 1–13.
- Beck, A.T, Steer, R. A, & Brown, G. K. (1996). *Beck Depression Inventory-Second Edition Manual*. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.
- Beck, A.T., Steer, R.A. & Garbin, M.G. (1988). ‘Psychometric properties of theBeck Depression Inventory: Twenty-five years of evaluation’, *Clinical PsychologyReview* 8, 77–100.
- Bergman, S. M., Fearington, M. E., Davenport, S. W., & Bergman, J. Z. (2011). Millennials, narcissism, and social networking: What narcissists do on social networking sites and why. *Personality and Individual Differences*, 50 (5), 706– 711.
- Brailovskaia, J., Margraf, J., & Köllner, V. (2019). Addicted to Facebook? Relationship between Facebook Addiction Disorder, duration of Facebook use and narcissism in an inpatient sample. *Journal of Psychiatry Research*, 273, 52– 57.
- Buffardi, E. L., & Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1303– 1314.

- Use of social network sites among depressed adolescents. *Behaviour & Information Technology*, 36(5), 517-523.
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Substance use*, 10(4).
- Haand, R., & Shuwang, Z. (2020). The relationship between social media addiction and depression: a quantitative study among university students in Khost, Afghanistan. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 780-786.
- Hughes, D. J., Rowe, M., Batey, M., & Lee, A. (2012). A tale of two sites: Twitter vs. Facebook and the personality predictors of social media usage. *Computers in Human Behavior*, 28(2), 561-569.
- Hussain, Z., & Pontes, H. M. (2018). *Personality, internet addiction, and other technological addictions: A psychological examination of personality traits and technological addictions*. In Psychological, Social, and Cultural Aspects of Internet Addiction; Bozoglan, B., Ed.; IGI Global: Hershey, PA, USA, pp. 45-71.
- Ismaili Rad, M., & Ahmadi, F. (2019). Relationship between the Online Social Networks Addiction and Psychological Disorders. *Ethics in science and Technology*, 14 (2), 31-38. [Persian]
- Kanwal, Sh., Pitafi, A. H., Akhtar, S., & Irfan, M. (2019). Online self-disclosure through social networking sites addiction: A case study of Pakistani university students. *Interdisciplinary Description of Complex Systems*, 17(1-B), 187-208.
- Kuss, D.J., & Griffiths, M. D. (2017). Social networking sites and addiction: Ten lessons learned. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14, 311.
- Kutlu, M., Savcı, M., Demir, Y., & Aysan, F. (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Derg*, 17(1):69-76.
- Ledbetter, A. M., Mazer, J. P., DeGroot, J. M., Meyer, K. R., Mao, Yuping., & Swafford, B. (2011). Attitudes toward online social connection and self-disclosure as predictors of Facebook communication and relational closeness. *Communication Research*, 38(1), 27-53.
- Leung, L. (2013). Generational differences in content generation in social media: The roles of the gratifications sought and of narcissism. *Computers in Human Behavior*, 29 (3).
- Leung, L., & Zhang, R. (2017). Narcissism and social media use by children and adolescents. *Data Analytics and Survey Research Centre*, 47-64.
- Li, J. B., Mo, P.K. H., Lau, J. T. F., Su, X. F., Zhang, X., Wu, A. M.S., Mai, J. Ch., & Chen, Y. X. (2018). Online social networking addiction and depression: The results from a large-scale prospective cohort study in Chinese adolescents. *Behaviour Addiction*, 7(3), 686-696.
- Lin, R.; Levordashka, A. and Utz, S.: *Ambient intimacy on Twitter. Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 10(1).
- Muller, K. W., Dreier, M., Beutel, M. E., Duven, E., Giralt, S., & Wolfling, K. (2016). A hidden type of internet addiction? Intense and addictive use of social networking sites in adolescents. *Computers in Human Behavior*, 55, 172-177.
- Marnat, G. (2007). *Psychological Assessment Guide*. Pasha Sharifi and Nikkho, second edition. Tehran: Sokhan. (In Persian)
- Oberst, U., Wegmann, E., Stodt, B., Brand, M., & Chamarro, A. (2017). Negative consequences from heavy social networking in adolescents: The mediating role of fear of missing out. *Journal of Adolescence*, 55, 51-60.
- Ogrodniczuk, J. S. (Ed.). (2013). *Understanding and treating pathological narcissism*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Ong, E. Y., Ang, R. P., Ho, J. C., Lim, J. C., Goh, D. H., Lee, C. S., & Chua, A. Y. (2011). Narcissism, extraversion and adolescents' self-presentation on Facebook. *Personality and Individual Differences*, 50 (2), 180- 185.
- Petrovic, D., Perovic, M., Lazovic, B., Pantic, I. (2016). Association between walking, dysphoric mood and anxiety in late pregnancy: A cross-sectional study. *Psychiatry Res*, 246, 360-363.

- Pine, D. S., Cohen, E., Cohen, P., & Brook, J. S. (1999). Adolescent depressive symptoms as predictors of adult depression: Moodiness or mood disorder? *American Journal of Psychiatry*, 156(1), 133–135.
- Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissists Personality Inventory and future evidence of its construct validity. *Journal of Personality & Social Psychology*, 54 (5), 890-902
- Sarabia, I., & Estévez, A. (2016). Sexualized behaviors on Facebook. *Computers in Human Behavior*, 61, 219–226.
- Shahbazirad, A., & Mirderikvand, F. (2014). The Relationship of Internet Addiction with Depression, Mental Health and Demographic Characteristics among Students of Kermanshah University of Medical Sciences. *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 22, 1-8. (In Persian)
- Stoeber, J., Sherry, S. B., & Nealis, L. J. (2015). Multidimensional perfectionism and narcissism: Grandiose or vulnerable? *Personality and Individual Differences*, 80, 85-90.
- Sussman, S., Leventhal, A., Bluthenthal, R. N., Freimuth, M., Forster, M., & Ames, S. L. (2011). A framework for the specificity of addictions *International Journal Environment Research Public Health*, 8(8), 3399-415.
- Varnali, K., & Toker, A. (2015). Self-disclosure on social networking sites. *Journal of Behavior and Personality*, 43(1), 1-14.
- Vidal, C., Lhaksampa, T., Miller, L., & Platt, R. (2020). Social media use and depression in adolescents: a scoping review. *International review of Psychiatry*, 32(3), 235-253.
- Wanga, P., Wanga, X., Wub, Y., Xiec, X., Wanga, X., Zhaoa, F., Ouyanga, M., & Leia, L. (2018). Social networking sites addiction and adolescent depression: A moderated mediation model of rumination and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 127-162-167.
- Wei, M., Russell, D. W., & Zakalik, R. A. (2005). Adult attachment, social self-efficacy, self-disclosure, loneliness, and subsequent depression for freshman college students: A longitudinal study. *Journal of Counseling Psychology*, 52(4), 602.
- Witte, S, Frank, M. L. & Lester, D. (2007). Shyness, internet use, and personality. *Cyberpsychology & Behavior*, 10 (5), 713-716.
- Young, K.S., & Rogers, R.C. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction, *Cyber Psychology & Behavior*, 1(1), 25-28.
- Zeini Hasanvand, N., Javanmard, K., & Goodarzi, M. (2015). Validation of the Narcissistic Personality Inventory-40. *Journal of Psychology*, 19, 102-118.